

25. september 2026

UKA2026/242

Erik Jensen

Uunga siunnersuut: Inissianik attartorneq pillugu Inatsisartut inatsisaat.

(Ineqarnermut, Attaveqaasersuutitut Isorliunerusunut Upalungaarsimanermullu Naalakkersuisoq)

(Oqaatsit anninneqartut atuupput) Siumumiit Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuummik saqqummiussinerannut qujavugut.

Ineqarneq eqqartorneqartillugu suliassa qarfiup arlalinnut immikoortunut attuusammuseqarnera ersarissagassaasarpog.

1. Pisortat inissiaataanni attartortitsisarneq
2. Boligstøtte aqqutigalugu illuutit
3. Piginneqatigiilluni illuutit (andelsboliger)
4. Nammineq imaluunniit sanaqateqarluni illuutit
5. Nammineq illuutit (privat)
6. Inissianut/illunut aningaasalersuisarnermut tunngasut (boligfinansering)

Matumani pisortat inissiaataanni attartortitsisarneq pillugu inatsit sammineqarpoq.

Aallarniutigalugu inatsisissatut siunnersuutip suliarineqarnerani Naalakkersuisup periuseq atorneqarsimasaanut nersualaarusupparput. Tassami Siumut sinnerlugu inatsisissatut siunnersuutip aallaqqaammut suliarineqarnerani oqalliseqataasimavunga aammalu allannguutissatut siunnersuutini arlalinnik saqqummiussisimallunga, naak Siumut Naalakkersuisunut ilaanngikkaluartoq aammalu uanga nammineq ataatsimiititaliamut pineqartumut ilaasortaanngikkaluarlunga.

Maanna takusinnaavarput Siumumiit oqaaseqaatigut arlallit tusarnaarneqarsimasut aammalu siunnersuut arlalitsigut naleqqussarneqarsimasog. Tamanna nersortariaqarpoq, Naalakkersuisorlu ammasumik suleqatiginnikkusussuseqarsimaneranut Siumumiit nersualaarusupparput.

Tamannali isumaqanngilaq suliassaq naammassisoq. Siumumiit najugaqarfiit aningaasaqarnerisa pitsaanerulernissaat aammalu inissiat pitsaanerumik aserfallatsaalineqarnissaat tapersersorpagut. Kisianni aamma ineqarnermut politikikkut isumaqatigiisummi tunngaviusog attatiinnartariaqarparput, tassa ineqarnermut akiliutit naleqqussarneqarnerata malitigisaanik attartortut aningaasaqarnerannut toqqissisimanartumik ingerlanneqassasog. Matumani ineqarnermut akiliutit tapiissutaat (boligsikring) eqqarsaatigalugit. Taannaammi inuiaqatigiinni aningaasatigut sanngiinnerusutut inissisimasunut kiisalu sulisartorpassuarnut artukkiinnginnissamik qulakkeerinnittusaaq. Sulilu tamanna tusagaqarfiginnginnatsigu piaartumik Naalakkersuisut tamatumunnga suliaat paasisaqarfigerusuppagut.

Ukiuni amerlasuuni aserfallatsaaliuisimannginnerup kingunerisaanik kinguaattoorutit ullumikkut inissiani najugaqartunut kisimi akiliisitsissutigineqartariaqanngillat. Taamaattumik qinigaaffiup siuliani Siumumi aamma Naalakkersuisuutitaqarnitsigut anguniagarisimasarput, tassalu Naalagaaffiup kiisalu Namminersorlutik Oqartussat akornanni tamanna pillugu aningaasalersuutissamik siunnersuuteqarnissaq maanna ingerlanneqarpoq. Siumumiilli isumaqarpugut tamanna pillugu Kommuunit aamma akuutinneqartariaqartut kiisalu politikikkut ineqarnermut politikki pillugu isumaqatigiissumut sunniutissai sunniutigisinnaasailu tamaasa paasilluarnissaanik pisariaqartitsivugut.

Aningaasaliissutitut iluanaarutit – kapitalafkast

Siumumiit kissaatigaarput ataatsimiititaliap kvadratmeterimut 7.000,- kr. minnerpaaffissatut aammalu 15.000 kr. annerpaaffissatut killiliussat misissussagai.

Nalunngilarput sumiiffinni arlalinni inissiat nalingat kvadratmeterimut 7.000 koruuninit annikinnerujussuusinnaasoq. Akerlianilli aamma ullumikkut sanaartornermi kvadratmeterimut aningaasartuutit 15.000,- kr. sinnerujussuarlugit qaffasissuseqalernikuusut.

Taamaattumik kissaatigaarput pisortat inissiaataasa inissiat qassit 7.000 koruunit ataallugu, 7.000 aamma 15.000 koruunit akornanni kiisalu 15.000 koruunit sinnerlugit naleqarnersut paasiniarneqassasoq – ajornanngippallu sumiiffikkaartumik agguataarneri eqqarsaatigalugit.

Tamannami aamma aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi qupperneq 144-mut kiisalu 145-mut attuumassuteqarpoq. Allaqqammat inissiat amerlanerpaat ullumikkut 1.500 kr. kiisalu 3.500 kr. akornanni naleqartut. Allatut oqaatigalugu inissiat nalingat sinnerujussuarlu ineqarnermut akeqartinneqarput. Taamaattumik ataatsimiisitaliap tamanna qulaajassagaa Siumumiit piumasaraarput.

Siumumiit pitsaasutut isigaarput inissiani igaffiit, perusuersartarfiup uffarfiilluunniit taarsenissaannut tunngatillugu eqaannerusumik aaqqiisoqarsimanera. Tassa attartortup pitsanngorsaannissaq qinnutigisinnaavaa.

Taamatuttaaq Siumumiit paasilluarparput qularnaveeqqusiissut annertussusiat qaammatitut arfinilinnut ineqarnermut akiliummut naapertuuttunngortinneqartussanngornera, ullumikkut qaammatit pingasut tikillugit annertussuseqarsinnaasumut sanilliullugu.

Siumumiit najugaqartunut oqartussaaqataanerat pillugu tusarniaanermi ugartorneqartoq paasilluarparput. Taamaattumik tamat oqartussaaqataanerat pillugu ersarinnerusumik inatsisissami ilaatinneqarnissaa kissaatiginarpoq.

Najugaqartut attartortutut akiliisartutuinnaq taamaallaat isigineqassanngillat. Najugaqarfigisaminnimi ineriartortinneqarnissaat aammalu oqartussaaqarsuseqalernissaat, taamaasilluni akisussaaffimmik tiguseqataanissaat ingatsimmi ilaatinneqartariaqartutut Siumumiit isumaqarpugut.

Tamatumani aamma meeqqat eqqarsaatigisariaqarpavut. Meeqqat amerlasoorpassuit pisortat inissiaqarfiini peroriartortarput aammalu ataatsimoorfiit pinnguarterfiillu ullut tamaasa atortarlugit.

Taamaattumik Siumumiit kissaatigaarput ataatsimiititaliap najugaqartut oqartussaaqataanerat (demokratii) aammalu meeqqat oqartussaaqataanerat (børnedemokratii) qanoq inatsisissami ersarinnerusumik ilaatinneqarsinnaanersut misissussagai.

Inuussutissarsiortut ilaasa tusarniaanermi akissutaanni isornartorsiunerit aamma Siumumiit maluginiarpavut, ilaatigut namminersortut inissianut aningaasaliisarnernannut, aningaasalersuisinnaanernannut aammalu inissiat neqeroorutigineqartut amerlassusaannut tunngasut.

Kalaallit Nunaanni inissianik amerlanerusunik pisariaqartitsivugut. Taamaattumik attartortut illersorneqarnissaat qulakkeertariaqarparput, peqatigisaanillu namminersortut inissianik sanaartornissamut aningaasaliinissamut periarfissaqarlutillu soqutiginnittuarsinnaanissaat qulakkeertariaqarlugu, illuanilu iluanaarniapuluttoqannginnissaa aamma qulakkeerneqartariaqarluni.

Siumumiit taamaattumik kissaatigaarput inuussutissarsiortut tusarniaanermi akissutaat aammalu Naalakkersuisut tamatuma kingorna siunnersuummut allannguutaat ataatsimiititaliap sukumiisumik nalilersussagai.

Siumumiit aamma kissaatigaarput Naalagaaffiup Namminersorlutillu Oqartussat akornanni sinaakkutissatut isumaqatigiissutip najugaqarfinnut aammalu attartortunut qanoq kinguneqarsinnaanera qulaajarneqassasoq.

Isumaqatigiissut najugaqarfinnut aningaasaliissutitut nutaanut imaluunniit aningaasalersuinermit periarfissanut nutaanut periarfissiippat, taakku politikikkut isumaqatigiissutaareersunut qanoq sunniuteqassanersut ilisimasariaqatsigit.

Tamatumani kommunit inissisimanerat pillugu erseqqissumik akissutissamik aamma ujartuivugut. Kommunit pisortat inissiaataasa ilarujussuinik piginnillutillu aqutsisuupput. Taamaattumik aningaasalersuinermit, aqqissuussaannermit imaluunniit siunissami inissiaqarnermut politikimi annertuunik allannguisoqassappat kommunit peqataatinneqartariaqarput.

Ineqarnermut tapiissutit (boligsikring) qanoq pineqassappat? Tamatumani Siumumiit erseqqissumik imaattumik apuusaqarusuppugut. Ineqarnermut politikikkut isumaqatigiissummi ineqarnermut akiliutit naleqqussarneqarnerat innuttaasunut isertitakinnerusunut aningaasaqarnikkut toqqissisimanermik pilersitsisussamik ineqarnermut tapiissutit naleqqussarneqarnerannut ataqatigiittariaqarpoq. Ullumikkullu ajoraluartumik taamaattoqanngilaq.

Taavami qanoq iliussaagut? Apeqqut taanna suli pingaarnerruleraluttuinnarpoq.

Innuttaasut ineqarnermut aningaasartuutaat ineqarnermut akiliutinnaangillat. Innaallagialaq, imeq kiassarnerlu aamma angerlarsimaffeqarnermut aningaasartuutitut ilaapput qaffatitserneqarlunillu. Peqatigisaanik nioqqutissat akii qaffakkiartorput.

Taamaattumik Siumumiit Naalakkersuisut erseqqissumik akissuteqarnissaat piumasaraarput: Ineqarnermut tapiissutit pillugit inatsisissatut siunnersuutissarsi? Qaqugu tamanna takussavarput aammalu qanoq naleqqussarneqassava, aammalu innuttaasut ineqarnermut aningaasartuutaasa tamarmiusut ineriartornerat qanoq aaqqiiviginiarneqarpa?

Kissaatigaarput ineqarnermut akiliutit naleqqussarneqarnerisa, nioqqutissat akiinut aningaasartuutit qaffakkiartornerisa aammalu kiassarnermut allanullu aningaasartuutit allat ataatsimut nalinginnaasumik ilaqutariinnut qanoq kinguneqarnissaat nalilersorneqassasoq – pingaartumik ilaqutariinnut isertitakinnerusunut aammalu utoqqalinersialinnut.

Politikkikkut inissiaqarfiit pilersuiviillu aningaasaqarnerat oqimaaqatigiissassasoq piumasarigutsigu, aamma ilaqutariit aningaasaqarnerat oqimaaqatigiinnersoq eqqarsaatigisariaqarparput.

Naggataatigut Siumumiit oqaatigissavarput inissianik attartorneq pillugu inatsisip nutaap paasiumarnerusumut pisariaqartinneqartumullu tunngaviatigut tapersersuigatta, aammalu siunnersuutip suliarineqarnerani pitsanngoriaatit tusaaneqarsimanerpullu iluarisimaaratsigit.

Kisianni suliassaq naammassinnginnerani pingaartumik piginnittunut akiliutaasartoq (kapitalafkast), inissianut tapiissutit (boligsikring), sinaakkutissatut isumaqatigiissutip kingunerisinnaasai, kommunit inissisimanerat, inuussutissarsiortut ernumassutaat kiisalu najugaqartunut meeqqanullu oqartussaaqataanerup (demokratii) sukumiinerusumik qulaajarneqarnissaat kissaatigaarput.

Inissiaqarnermut politikki illuutit naatsorsuutillu kisimik pineq ajorpaat.

Inuit angerlarsimaffii, aningaasaqarnikkut toqqissisimanerat aammalu nalinginnaasumik ilaqutariit angerlarsimaffiminni najugaqaannarsinnaanissamut akissaqarnissaat pineqarput.

Taamatut oqaaseqarluta Siumumiit siunnersuut sanaartornermut ataatsimiititaliamut sukumiinerusumik suliarineqartussanngorlugu ingerlateqqinneqarnissaa inassutigaarput.

Qujanaq.

Erik Jensen, Siumut